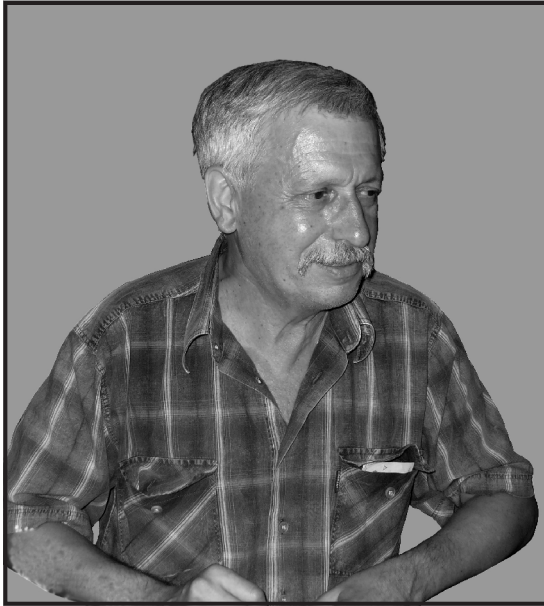

Пам'яті Володимира Андрійовича Піддубного

26 вересня 2020 року після тяжкої хвороби пішов із життя Володимир Андрійович Піддубний, відомий український соціолог, висококомпетентний науковець-професіонал, мужня, добра і порядна людина... Всі, хто близько знав його, навчався і працював разом із ним, завжди пам'ятатимуть його світлий образ, властиву йому відкритість, завзятість, доброзичливість. Почуття власної гідності єдналося в ньому з вимогливістю до себе. Особливо це було помітно у виконанні науково-дослідницьких завдань. Колегам і навколишнім він завжди був готовий допомагати, співпрацювати з ними, давати корисні поради. Водночас до недоліків і негараздів у науковій роботі, суспільному житті в цілому ставився критично і конструктивно. Мав щодо цього багато творчих, новаторських задумів, які, на жаль, залишилися незавершеними.

Володимир Андрійович народився 27 липня 1940 року в м. Харків. У 1969-му закінчив філософський факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. З 1969-го по 1990-й працював в Інституті філософії АН УРСР, у відділах, які займалися соціологічними дослідженнями. Від самого початку своєї роботи в ІФ Володимир Андрійович брав активну участь в опитуваннях різних груп населення України: учнів-старшокласників, робітничої молоді, кадрових робітників, інженерно-технічних працівників, керівних кадрів промислових підприємств. Усе це не лише сприяло накопиченню відповідних емпіричних даних, які допомагали адекват-

ніше схарактеризувати певні соціально-професійні категорії населення; так відбувалася корисна акумуляція загального соціологічного досвіду самих дослідників. На підставі накопиченого досвіду та вмілої аналітики отриманих емпірико-соціологічних даних Володимир Андрійович у 1977 році підготував і захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук. А в 1978-му він став співавтором відомої й зараз монографії “Ціннісні орієнтації робітничої молоді”, яку опублікувало видавництво “Наукова думка”.

Сім років, з 1978-го по 1986-й, Володимир Андрійович проводив (у складі команди науковців, якою керував К.К. Грищенко) соціологічні дослідження на Чорноморському суднобудівельному заводі (м. Миколаїв). Тут увага його була зосереджена на з'ясуванні професійного потенціалу інженерно-технічних працівників і керівних кадрів цього великого підприємства. Практичні рекомендації на підставі дослідження, пропонувані для підвищення професійного потенціалу конкретних категорій працівників заводу, були схвально прийняті його керівництвом. Свої напрацювання в цій царині Володимир Андрійович використав у монографії “Керівник – організатор і вихователь”, співавтором якої він став у 1985-му.

З 1991 року Піддубний працює в Інституті соціології НАН України, продовжує брати активну участь у різних соціологічних дослідженнях. Але, коли Володимир Андрійович на посаді старшого наукового співробітника залучається до роботи відділу соціальної експертизи Інституту, в його наукових інтересах відбуваються певні зміни. Тепер він більше цікавиться тематикою соціальних нововведень: соціального капіталу та його функцій, проблемами цивілізаційного вибору суспільства. Про це свідчить цілий шерег цікавих монографій, співавтором яких був Володимир Андрійович: “Социальный морфогенез: эволюция и катастрофы” (синергетический подход) (1994), “Західні теорії цивілізації та українські реалії” (2003), “Соціальний капітал як основа соціальної самоорганізації поселенських спільнот” (2011), “Социальный капитал в инновационном развитии экономики” (2014).

У зазначених публікаціях Володимир Андрійович стверджує, зокрема, що розвиток української економіки дедалі більше залежить від якісно нового соціально-економічного середовища, яке так чи так впливає на створення умов і реалізацію позитивних соціальних нововведень. Звідси випливає, що ефективна діяльність сучасного суспільства неможлива без використання такого чинника, як соціальний капітал, що є суспільним ресурсом інноваційного розвитку соціуму. При цьому він підкреслює, що важливим завданням в контексті соціального капіталу є реалізація інтеграційних принципів в життєдіяльності суспільства за допомоги таких його складових, як довіра, цінності, норми, соціальні мережі. Інтеграційна функція соціального капіталу виявляється у його реалізації як значного продуктивного потенціального ресурсу, який має бути найбільш ефективним за умови європейського цивілізаційного вибору українського суспільства. Саме від цивілізаційного вибору визначальною мірою залежить подальша демократизація українського соціуму, функціонування суспільних цінностей і норм,

економічне зростання, розвиток комунікаційних мереж людських взаємин, які характеризуються наявністю визнання та довіри.

Вивчаючи сучасне українське суспільство, Володимир Андрійович робить висновок, що актуальність виявлення тенденцій та перспектив розвитку суспільних процесів в Україні зумовлена необхідністю розв'язати суперечність між значущістю цивілізаційного вибору українського соціуму і реальною ситуацією невизначеності подальшого способу його життєдіяльності. А отже, подолання цієї амбівалентності так чи так пов'язане з європейським цивілізаційним вибором та реалізацією проєвропейських суспільно значущих цінностей.

Володимир Андрійович був прихильником вибору Україною шляху європейської цивілізації, що, на його думку, може забезпечити практичну реалізацію розбудови консолідованого демократичного життя сучасного українського соціуму. Зрозуміло, на цьому шляху є багато проблем, пов'язаних, зокрема, зі сьогоdnішнім станом суспільної солідарності. Це вчений добре усвідомлював, але у своїх публікаціях та публічних виступах незмінно аргументував на користь однозначного вектора і певної перспективи розвитку українського суспільства. Таке поєднання відкритості та водночас стійкості переконань Володимира Андрійовича викликало симпатію до нього з боку колег та інших людей з його оточення.

З відходом Володимира Андрійовича всі його друзі, колеги, всі, хто був знайомий із ним, зазнали тяжкої втрати. Нам уже бракує його оригінальних ідей і думок, його щирої відкритості й доброти. Тож шануватимемо його сміливе переконання в перспективі побудови в Україні гідного проєвропейського суспільства. Він про це дуже мріяв. Світла і вічна йому пам'ять.

Колеги Г.І. Четурко, А.О. Ручка, Ю.О. Привалов, Ю.В. Сапелкін, М.О. Сакада